

Білоцерківський національний аграрний університет
Економічний факультет
Кафедра менеджменту

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ» Галузь знань - D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність - D3 «Менеджмент» Освітня програма - «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньої програми	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Семестр	3
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Утеченко Дар'я Миколаївна Посада: доцент кафедри менеджменту Вчене звання: – доцент Науковий ступінь: - доктор філософії з економіки Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), 69 ауд. (кафедра менеджменту). E-mail: dasha.utechenko@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: відповідно до графіка консультацій
Опис дисципліни	Дисципліна вивчає концепцію соціальної відповідальності бізнесу (CSR) як важливу складову сучасного менеджменту та корпоративної стратегії. Основна увага приділяється ролі підприємств у суспільстві, їх відповідальності перед працівниками, споживачами, партнерами, державою та навколишнім середовищем. Вивчення дисципліни формує у студентів розуміння важливості етичних норм у бізнесі, навички розробки та реалізації соціально відповідальних стратегій, а також сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців для сучасного ринку праці. Об'єктом дослідження соціальної відповідальності бізнесу є соціальна відповідальність як система, що є умовою взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства.

Передумови для вивчення дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна «Соціальна відповідальність бізнесу» базується на знаннях таких дисциплін як «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка», «Менеджмент», «Економіка підприємства», «Теорія організацій», «Стратегічний менеджмент», які вивчались не першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти.
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» є формування комплексу теоретичних знань і вироблення практичних навичок щодо формування соціально відповідальної поведінки підприємств та організацій, а також аналізу соціальної звітності підприємств та організацій. Предметом дослідження соціальної відповідальності бізнесу є теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти формування і розвитку соціальної відповідальності, що є фундаментом для ознайомлення з основними теоріями та розмаїттям сучасних проблем світової економіки та бізнесу в аспекті їх відповідальності перед людиною та суспільством.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається у традиційному форматі (лекційні, практичні заняття) із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційне навчання) можуть використовуватись платформи Moodle, ZOOM. Формат викладання дисципліни є змішаним: поєднання традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання. Для заочної форми навчання дисципліна викладається у форматі поєднання самостійної роботи студента та сесійних занять. Основний обсяг матеріалу студенти опрацьовують самостійно за наданими методичними рекомендаціями, підручниками та електронними ресурсами. Під час навчальних сесій проводяться установчі лекції, практичні та консультаційні заняття, де розглядаються ключові теми курсу та виконуються завдання прикладного характеру. Для підтримки навчального процесу активно застосовуються електронні освітні платформи (Moodle, ZOOM тощо), що забезпечує можливість дистанційних консультацій, перевірки індивідуальних завдань і проміжного контролю знань. Формат викладання дисципліни є змішаним: він передбачає поєднання самостійного вивчення навчального матеріалу з елементами дистанційної взаємодії викладача та студента у період сесії.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності D3 Менеджмент	Вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» має забезпечити набуття здобувачами вищої освіти наступних загальних та спеціальних компетентностей: ЗК05. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК01. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів. СК03. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту. СК05. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. СК09. Здатність аналізувати й структурувати проблеми

	організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
Очікувані результати навчання	ПРН01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. ПРН06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність. ПРН07. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.
Структура курсу	<i>Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності підприємств.</i> Тема 1.1. Основи та сутність соціальної відповідальності аграрних підприємств та організацій. Тема 1.2. Корпоративна соціальна відповідальність як нова ідеологія бізнесу. Тема 1.3. Соціальна відповідальність в системі управління аграрними підприємствами. Тема 1.4. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності. <i>Змістовий модуль 2. Політика здійснення соціальної відповідальності підприємств.</i> Тема 2.1. Соціальні проекти, програми та ініціативи в діяльності організації. Екологічна компонента соціальної відповідальності підприємств. Тема 2.2. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності. Тема 2.3. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціально-відповідального підприємства. Тема 2.4. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності. Тема 2.5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.
Методи навчання	Для активізації процесу навчання студентів в процесі вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби: - на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; аналізується зарубіжний досвід вирішення окремих проблем; використовуються слайдові презентації, роздатковий матеріал; - на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розв'язання проблемних питань; дискусії; вирішення ситуаційних вправ; мозковий штурм; презентації; аналіз конкретної ситуації; рольові та ділові ігри; письмовий контроль знань; індивідуальне та фронтальне опитування. Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація

	оцінок. У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.												
Форми контролю	Поточний контроль з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» включає тематичне оцінювання та модульний контроль. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмета, самостійні, практичні та контрольні роботи. Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіка виконання завдання. Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи або комп'ютерного тестування та передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу. Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання самостійної роботи, ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.												
Засоби та критерії оцінювання результатів навчання	Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові завдання, аналіз кейсів, командні проєкти, зроблені доповіді, презентації, есе, критичні огляди наукових публікацій, активність під час дискусій. Під час модульного контролю засобом оцінювання є письмова контрольна робота або стандартизовані комп'ютерні тести. Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести. Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти <table><tr><td>Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю</td><td>Практичні заняття</td><td>Самостійна робота</td><td>Модульний контроль</td><td>Підсумковий контроль</td><td>Загальний бал</td></tr><tr><td>Залік</td><td>30</td><td>30</td><td>40</td><td>-</td><td>100</td></tr></table>	Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал	Залік	30	30	40	-	100
Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал								
Залік	30	30	40	-	100								

	<table><tr><th colspan="4">Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти</th></tr><tr><th rowspan="2">За 100-бальною шкалою</th><th rowspan="2">За шкалою ECTS</th><th colspan="2">За національною шкалою</th></tr><tr><th>іспит</th><th>залік</th></tr><tr><td>90–100</td><td>A</td><td>Відмінно</td><td rowspan="4">Зараховано</td></tr><tr><td>82–89</td><td>B</td><td>Добре</td></tr><tr><td>75–81</td><td>C</td><td rowspan="2">Задовільно</td></tr><tr><td>64–74</td><td>D</td></tr><tr><td>60–63</td><td>E</td><td rowspan="2">Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>35–59</td><td>FX</td></tr><tr><td>1–34</td><td>F</td><td colspan="2">Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням</td></tr></table>	Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти				За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою		іспит	залік	90–100	A	Відмінно	Зараховано	82–89	B	Добре	75–81	C	Задовільно	64–74	D	60–63	E	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	35–59	FX	1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	
Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти																																
За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою																														
		іспит	залік																													
90–100	A	Відмінно	Зараховано																													
82–89	B	Добре																														
75–81	C	Задовільно																														
64–74	D																															
60–63	E	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання																														
35–59	FX																															
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням																														
Політика	Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем. Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті розміщене на сайті університету https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_academ_dobroch_2024.pdf Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі. Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт. Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика щодо оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеній на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).																															
Інформаційне забезпечення	Осозна література 1. Гусєва О. Ю., Воскобоєва О. В., Хлевицька Т. Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. К.: ДУТ, 2020. 222 с. 2. Кузьмін О., Пирог О., Чернобай Л., Станасюк Н., Пасінович І. Соціальна відповідальність. Практичний аспект: навч. посіб. Кондор, 2020. 244 с. 3. Олійник О. О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 222 с. 4. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с. 5. Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Миколаїв: МНАУ, 2021. 216 с. Додаткова література: 6. Бардіна Т. О. Соціальна відповідальність розвитку сільських територій. <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»</i>. 2017. Вип. 27. Ч. 1. С. 127-130.																															

7. Бержанір А. Л. Соціальний аудит у системі соціальної відповідальності бізнесу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 23. С. 97-101.

8. Біла І. С., Насіан Н. І. Корпоративна культура як складник соціальної відповідальності бізнесу. *Східна Європа : економіка, бізнес та управління*. 2018. № 5 (16). С. 106-109.

9. Бudyко О. В. Облік соціальної відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 33-38.

10. Краузе О. І., Піняк І. Л., Шпилик С. В. Соціальна відповідальність в контексті діджиталізації бізнесу. *Інтернаука. Серія: "Економічні науки"*. 2022. №11. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-11-8381>

11. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: Розпорядження КМУ від 24 січня 2020 р. № 66-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>

12. Сільський сектор Київської області в умовах суспільних трансформацій: колективна монографія / Даниленко А. С., Варченко О. М., Крисанов Д. Ф., Гринчук Ю. С., Гринчук В. Ю., Утеченко Д. М., Артимонова І. В., Герасименко І. О., Драган О. О., Ткаченко К. В. Біла Церква: БНАУ, 2020. 310 с.

13. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.; за наук. ред. А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2012. 501 с.

14. Утеченко Д. М. Соціальне підприємництво як засіб розвитку людського капіталу сільських територій. *Агросвіт*. 2020. № 21. С. 78–84.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

2. <http://rep.btsau.edu.ua> – Репозитарій Білоцерківського НАУ.

3. <http://csr-ukraine.org> – Офіційний сайт Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності (СВБ)».

4. http://svb.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayini.pdf – Стратегія сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 року

5. www.eben-net.org – Європейська асоціація етики бізнеса (European Business Ethics Network – EBEN).